CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

HYDREF 2020

TGAU
CYMRAEG IAITH - UNED 2
3000N20-1

© WJEC CBAC Cyf.

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2020 Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgriptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

© WJEC CBAC Cyf.

CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

CYMRAEG IAITH - UNED 2

HYDREF 2020

ADRAN A (Darllen): 30 marc

Darn Darllen 1
Branwen

A1. Pwy ysgrifennodd y pantomeim? Rhowch ✓ yn y blwch priodol. [1]

1 marc am nodi:

Huw Garmon

Adalw gwybodaeth

A2. Ydy'r poster hwn yn eich perswadio chi i fynd i weld y pantomeim? Nodwch **un** rheswm i gefnogi eich ateb. [1]

1 marc am nodi ydy neu nac ydy a chynnig rheswm sy'n argyhoeddi.

Dadansoddi

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 2
Beth yw chwedl?

A3. Nodwch **ddau** beth mae pobl wedi eu gwneud i newid y chwedlau dros amser. [2]

1 marc yr un (hyd at 2 farc)

- Pobl yn ychwanegu manylion gwahanol (wrth adrodd y chwedlau ar lafar)
- Newid digwyddiadau i wneud y stori'n fwy diddorol neu'n fwy credadwy

Adalw gwybodaeth

A4. Tanlinellwch y dywediad sy'n golygu mai cael eu dweud yr oedd y chwedlau yn hytrach na'u hysgrifennu. [1]

1 marc am danlinellu:

> Ydych chi erioed wedi clywed am y gair 'chwedl'? Yr hen Rufeiniaid ddefnyddiodd y gair am y tro cyntaf a'i ystyr oedd 'pethau i'w darllen'. Er hynny, nid pethau i'w darllen oedd chwedlau Cymru o'r cychwyn. Roedden nhw'n cael eu **hadrodd ar lafar**. Wrth i wahanol bobl adrodd y chwedlau, roedd y storïau'n cael eu newid bob tro wrth i bob un ychwanegu pethau gwahanol at y stori.

Ystyr ymadrodd

A5. Nodwch a yw'r datganiadau canlynol yn gywir neu'n anghywir trwy roi ✓ (cywir) neu x (anghywir) yn y golofn ar y dde. Mae un wedi ei wneud i chi'n barod. [2]

1 marc am bob dau ateb cywir hyd at ddau farc.

	✓ neu x
Y Groegiaid a ddefnyddiodd y gair 'chwedl' yn gyntaf.	x
Pethau i'w hadrodd yw ystyr y gair 'chwedl'.	x
Roedd y storïau'n newid o hyd wrth i'r adroddwr ychwanegu atynt.	✓
Mae tystiolaeth gadarn yn dangos bod cymeriadau o chwedlau yn bobl go iawn.	x
Mae'r gair Saesneg am chwedl wedi datblygu i gael ei ddefnyddio i ddisgrifio pobl enwog â sgiliau arbennig.	✓

Adalw gwybodaeth a dehongli

A6. Pa **un** o'r datganiadau canlynol sy'n disgrifio beth yw chwedl? [1]

Un marc am nodi:

Cyfuniad o wirionedd a dychymyg ✓

Dehongli

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 3
Chwedl Onomastig

A7. Pam gwnaeth Bendigeidfran adael saith marchog ar ôl? [1]

Un marc am nodi:

i edrych ar ôl ei wlad ✓

Adalw gwybodaeth

Darn Darllen 4
Mabinogi-ogi

A8. At ba fath o gynulleidfa y mae'r darn hwn wedi ei anelu? Nodwch **un** rheswm i esbonio eich ateb. [1]

Un marc am nodi ateb sy'n synhwyrol e.e. pobl ifanc/pobl sy'n edrych ar S4C.

Bwriad awdur

A9. Ystyriwch eich ateb i gwestiwn A8. Esboniwch eich ateb trwy drafod **un** ffordd mae'r awdur yn ceisio apelio at ei gynulleidfa. [2]

Un marc am **enwi** ffordd/dull/nodwedd a ddefnyddir i apelio.

Un marc am **drafod** arwyddocâd/effaith y nodwedd.

Gwerthuso

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 5
Detholiad modern o chwedl 'Branwen'

A10. Sut mae'r awdur yn creu tensiwn yn y darn darllen? [5]

0 marc
Heb ymgeisio/ateb amherthnasol

1 marc
Ateb syml yn cyfeirio, o bosib, at un dull o greu tensiwn gyda thystiolaeth.

2 farc
Cyflwyno 2-3 dull o greu tensiwn gyda thystiolaeth.

3 marc
Enwi 3+ dull o greu tensiwn gan ddyfynnu/enghreifftio a **dechrau dadansoddi** effaith.

4 marc
Enwi 3+ dull o greu tensiwn gan ddyfynnu/enghreifftio a **dadansoddi'n dda**.

5 marc
Enwi 3+ dull o greu tensiwn gan ddyfynnu/enghreifftio a **dadansoddi'n hyderus** a deallus.

Gellir cyfeirio at rai o'r dulliau a ganlyn (gellir derbyn enghreifftiau gwahanol/pellach ac unrhyw nodweddion/dulliau eraill sy'n argyhoeddi):

Dull/nodwedd/techneg/ffordd	**Enghraifft**
Ansoddeiriau	arswydus
Berfau trydydd person	rhedodd/rhuthrodd
Berfau gorchmynnol	Gwrandewch
Ataliaith/elipsau/tawnodau	…yn symud
Ebychnod/ailadrodd/prif lythrennau	Ia, SYMUD, syr!
Idiomau	dan grynu/dychryn am fy mywyd/am ei waed
Ebychiad	Branwen!
Cymhariaeth	mor wyn ag eira/suddodd… fel plwm
Brawddeg fer	Llyncodd Matholwch ei boer./Byddai am ei waed.

Dadansoddi

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 6
Deiseb yn galw am 'Bont Bendigeidfran 'dros y Fenai'.

A11. Esboniwch pam mae cynllun yn cynnwys cerflun o Bendigeidfran yn addas ar gyfer y bont ar draws afon Menai. [2]

Un marc am adalw ac un marc am esbonio/rhesymu/dehongli.
Bendigeidfran yn bont i gario'i filwyr dros yr afon (yn Iwerddon)/chwedl Gymraeg ac mae'r bont yng Nghymru/un o arwyr Cymru

Rhesymu/dehongli

Darnau Darllen 4, 5 a 6
Mabinogi-ogi,
Detholiad modern o chwedl 'Branwen'
Deiseb yn galw am 'Bont Bendigeidfran' dros y Fenai

A12. **Cyfunwch** wybodaeth o'r tri darn darllen er mwyn dangos yr hyn rydych chi'n ei wybod am:

- Branwen
- effaith/defnydd o chwedl Branwen heddiw [6]

0 marc
Heb ymgeisio/ateb amherthnasol

1-2 farc
Gallu cyfuno gwybodaeth sylfaenol o fwy nag un darn darllen.

3marc
Cyfuno gwybodaeth eithaf manwl o fwy nag un darn darllen.

4 marc
Cyfuno gwybodaeth, gan gynnwys gwybodaeth sy'n gynyddol heriol, yn fanwl gan **ddechrau dehongli.**

5 marc
Ateb manwl sy'n cyfuno gwybodaeth sydd weithiau'n heriol, o fwy nag un darn darllen. Bydd **elfen o ddehongli yn amlwg** yn yr ateb.

6 marc
Dethol gwybodaeth berthnasol sy'n aml yn heriol, yn ddeheuig **gan ddehongli'n aeddfed** a chyfuno'n effeithiol.

Gellir cyfeirio at y canlynol, er enghraifft:

Cyfuno/dehongli

© WJEC CBAC Cyf.

	Mabinogi-ogi	Deiseb	Detholiad
Branwen (gwobrwyo ffeithiau am Branwen yn unig e.e. 'Efnisien yn frawd iddi' yn iawn ond methu gwobrwyo 'Efnisien yn ymosod ar y ceffylau')	• Branwen Ferch Llŷr • Chwaer Bendigeidfran • Matholwch eisiau ei phriodi • Hanner brawd – Efnisien • Priodi a hwylio i Iwerddon • Mab - Gwern • Gwyddelod yn dial arni/carcharu • Un ffrind - drudwen • Dysgu i siarad/gyrru llythyr • Ei brawd am ei hachub • Cyfeiriad at y llun	• Ail gainc y Mabinogi • Achub Branwen • Dod â hi'n ôl i Gymru	• Branwen yn gwybod mai ei brawd oedd yn dod i'w hachub • Branwen wedi ei charcharu gan Fatholwch (nodi yn y cyflwyniad) • Bendigeidfran yn mynd i achub Branwen
Y chwedl heddiw	• Criw *Stwnsh* yn cyflwyno'r chwedl • Ar y teledu/ 5.35/dydd Mawrth • Mwy o wybodaeth ar y wefan • Gwybodaeth ar gyfryngau cymdeithasol	• Cynllun y drydedd bont - Bendigeidfran • 'Pont Bendigeidfran' • Llun o'r cynllun Bendigeidfran yn cynnal pobl heddiw fel yn y chwedl	• Fersiwn cyfoes o'r chwedl a gofnodwyd gyntaf yn y 14G – wedi cael ei moderneiddio
Enghreifftiau o ddehongli	• Defnyddio hwyl, chwerthin, cân a rapio yn apelio at gynulleidfa newydd/ifanc • Moderneiddio'r chwedl • Defnyddio cyfryngau cymdeithasol/teledu/ cylchgrawn i ehangu apêl neu adfywio'r stori	• Wedi ysbrydoli cynllun ar gyfer y drydedd bont dros y Fenai • Cynllun "mwy priodol" yn awgrymu addasrwydd chwedl Gymraeg • 200 yn cefnogi'r ddeiseb – y chwedl yn dal i apelio	• Matholwch yn dibynnu ar Branwen i esbonio'r dirgelwch – eironig ar ôl ei charcharu • Moderneiddio'n dangos bod y chwedl dal yn boblogaidd a pherthnasol/dal yn cael ei dweud
Dehongli sy'n cyfuno'r tri darn	• Y chwedl yn ysbrydoli pobl heddiw • Dal yn berthnasol heddiw • Dywediad o'r chwedl yn ysbrydoli cynllun y drydedd bont dros y Fenai – A fo ben bid bont/Y pennaeth fydd yn bont i'w bobl (darnau 5 a 6) • Defnydd cyfoes amrywiol yn cael ei wneud o'r chwedl		

A13. Golygu **[5]**

(a) Darllenwch y frawddeg isod a dewiswch y gair sydd fwyaf addas drwy roi ✓ yn y blwch priodol. [1]

Er mwyn gwneud argraff dda mewn cyfweliad, dylech gyrraedd yn ____________.

Un marc am nodi:
brydlon ✓

(b) Dyma ran o lythyr cais am swydd. Mae **dau** beth sydd angen eu newid er mwyn gwneud yn siŵr fod y llythyr yn ddigon ffurfiol. Llenwch y tabl gan nodi'r camgymeriad yn y golofn gyntaf ac yna'r cywiriad yn yr ail golofn. [2]

Annwyl Syr,

Dw i'n ysgrifennu atat ti i wneud cais am y swydd a welais yn cael ei hysbysebu.

Un marc yr un hyd at ddau am nodi'r gwall a'r cywiriad cywir:

Beth sydd angen ei newid?	Cywiriad
Dw i	Rydw i/Rwyf/Rwy'n
atat ti	atoch chi

(c) Dewiswch **ddau** air o'r rhestr a'u gosod yn y bylchau priodol. Gallwch dreiglo'r geiriau os oes angen. [2]

gwledydd **gwledig** **gwladol**

Un marc yr un hyd at ddau am nodi:

(a) Rwy'n mwynhau ymweld â **gwledydd** tramor a gweld golygfeydd anhygoel.

(b) Mae'n llawer gwell gen i fyw mewn ardal **wledig (derbyn gwledig)** nac mewn tref gan fy mod yn hoffi tawelwch.

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN B (Ysgrifennu): (40 marc)

Yn yr adran hon byddwch yn cael eich asesu ar ansawdd eich sgiliau ysgrifennu.

B1. Yn y dasg hon byddwch yn cael eich asesu ar eich gallu i brawf-ddarllen a chywiro iaith.

(a) Mae angen rhedeg yr arddodiaid hyn yn gywir. Llenwch yr ail golofn gyda'r atebion. Mae un wedi ei wneud i chi'n barod.

Un marc am bob dau ateb cywir hydat 3. [3]

siarad am ef	siarad amdano ef
eistedd ar hi	eistedd arni hi
mynd at chi	mynd atoch chi
neidio dros hi	neidio drosti hi
dweud wrth hi	dweud wrthi hi
anrheg gan nhw	anrheg ganddyn nhw
disgwyl i nhw	disgwyl iddyn nhw

(b) Pa **un** o'r canlynol sy'n gywir? Rhowch ✓ wrth yr ateb cywir. [1]

Un marc am nodi:

eu tŷ nhw ✓

(c) Mae **un** gwall yn y frawddeg isod. Yn y golofn gyntaf, nodwch y gwall ac yna cywirwch ef yn yr ail golofn. [1]

Mae'r plant yn mynd ar daith heddiw ac mae'n nhw'n edrych ymlaen yn fawr.

Un marc am nodi'r gwall a'i gywiro'n gywir:

Gwall	Cywiriad
mae'n (nhw)	maen (nhw)

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN B2 (Ysgrifennu) (35 marc)

	CYFATHREBU A THREFN ***(YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)***	***YSGRIFENNU'N GYWIR*** ***(IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)***
Band 5	**17–20 marc** • Ysgrifennu aeddfed a threiddgar • Ysgrifennu effeithiol sy'n cynnal diddordeb y darllenydd trwy gydol y darn • Addasu'r cywair priodol yn hyderus i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau yn argyhoeddiadol gyda manylder, gwreiddioldeb a dychymyg • Adeiladwaith sicr a chydlynol; strwythur soffistigedig i'r ysgrifennu	**13-15 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa heriol ac addas yn hyderus i greu effaith neu i gyfleu ystyr benodol gywir • Gafael sicr iawn ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau addas ac effeithiol • Defnydd eang o gystrawennau cywir • Defnydd hyderus a chywir o ystod o atalnodi • Sillafu yn gywir bron yn ddieithriad • Gafael sicr iawn ar dreigladau • Gafael sicr iawn ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 4	**13-16 marc** • Ysgrifennu sy'n dangos yn glir y gallu i ddewis a dethol syniadau perthnasol a phriodol • Ysgrifennu sy'n dangos dealltwriaeth sicr sut i ddal diddordeb y darllenydd • Addasu'r cywair yn briodol a chyson i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau gyda manylder sy'n argyhoeddi a cheir peth gwreiddioldeb a dychymyg • Ysgrifennu wedi ei strwythuro'n bwrpasol a'i drefnu'n eglur i roi dilyniant rhwydd a llyfn	**10-12 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa yn gywir • Gafael sicr ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau i greu effeithiau arbennig • Defnyddio ystod dda o gystrawennau'n gywir • Defnydd cywir o ystod o atalnodi • Sillafu sicr • Gafael sicr ar dreigladau • Gafael sicr ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 3	**9-12 marc** • Ysgrifennu cydlynol a diddorol ar y cyfan • Ymwybyddiaeth glir sut i ddal diddordeb y darllenydd • Cywair yn briodol ac yn addas ar y cyfan i'r pwrpas/cynulleidfa • Syniadau sy'n dangos datblygiad a cheir rhai cyffyrddiadau diddorol yn yr ysgrifennu • Gwaith trefnus sy'n rhoi dilyniant a strwythur	**7-9 marc** • Defnyddio ystod dda o eirfa yn eithaf cywir • Gafael gyson ar ramadeg ar y cyfan • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau • Defnyddio ystod o gystrawennau'n gywir ar y cyfan • Defnydd cywir ar y cyfan o ystod o atalnodi • Sillafu mwyafrif y geiriau'n gywir • Mwyafrif y treigladau yn gywir • Mwyafrif y berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn gywir

© WJEC CBAC Cyf.

	CYFATHREBU A THREFN ***(YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)***	***YSGRIFENNU'N GYWIR*** ***(IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)***
Band 2	**5-8 marc** • Peth ysgrifennu cydlynol • Peth ymwybyddiaeth o sut i greu effaith i ddal diddordeb y darllenydd • Ymdrech glir i addasu cywair i bwrpas/darllenydd • Datblygu rhai syniadau gydag ambell gyffyrddiad diddorol • Peth trefn ar y gwaith a pheth dilyniant i syniadau	**4-6 marc** • Defnyddio peth ystod o eirfa • Gafael anghyson ar ramadeg • Amrywio brawddegau rywfaint • Peth gafael ar gystrawen • Peth gafael ar ystod o atalnodi • Sillafu yn eithaf cywir • Treigladau yn eithaf cywir • Berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn eithaf cywir
Band 1	**1-4 marc** • Ysgrifennu cydlynol elfennol • Ymwybyddiaeth gyfyngedig o'r darllenydd • Peth ymdrech i addasu cywair i bwrpas/cynulleidfa • Peth cynnwys perthnasol er yn anghyson • Trefn elfennol a dilyniant syml i syniadau	**1-3 marc** • Ystod gyfyngedig o eirfa • Gafael gyfyngedig ar ramadeg • Defnyddio ystod gyfyngedig o frawddegau • Gafael gyfyngedig ar gystrawen • Peth ymdrech i atalnodi • Sillafu rhai geiriau yn gywir • Gafael gyfyngedig ar dreigladau • Gafael gyfyngedig ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
	Dim sy'n haeddu ei wobrwyo	

Mewn tasgau esbonio, disgwylir i ymgeiswyr resymu ac egluro ar sail deall a chyfuno syniadau / gwybodaeth sydd wedi eu cywain o'r testunau darllen ac o brofiadau personol.

© WJEC CBAC Cyf.